

PRODLOUŽENÉ OKO VELITELE

Vojenský výcvikový prostor Libavá slouží naší armádě už od roku 1935, od doby, kdy byl poblíž Olomouce zřízen výcvikový tábor Přáslavice. Ke vzniku vlastního vojenského újezdu došlo až po válce, kdy bylo z celého vytyčeného prostoru odsunuto původní německé obyvatelstvo. Vojenský výcvikový prostor Libavá se rozkládá na ploše 327 km² a dodnes slouží k pozemnímu a leteckému výcviku Armády ČR, ale také dalších armád NATO v rámci společných cvičení. Je zde řada střelnic a cvičišť, třeba i k výcviku v řízení kolových a pásových vozidel. Na řadě střelnic je možné uskutečňovat výcvik ve střelbě od pěchotních zbraní až po nejvýkonnější zbraně dělostřelecké. Doby, kdy byl celý výcvikový prostor strážěn, jsou už ale minulostí. Takové zabezpečení silami současné zprofesionalizované armády ani není možné. Vstup do prostoru je na vlastní nebezpečí.

Míst, kde je možné střilet z pušek na vzdálenosti až okolo 450 metrů, u nás není moc. Libavá je v současnosti jeden z pěti vojenských újezdů, kde lze realizovat prostorově tak náročné akce, jakou je i pořádání mezinárodních závodů policejních odstřelovačů. Ty zde letos proběhly ve dnech 15.–18. května a jednalo se již o devátý ročník. Uspořádání mezinárodních závodů tohoto charakteru a rozsahu (vždyť letos byly největší, a tudíž nejprestižnější v Evropě!) je organizačně velice náročná záležitost, mimo jiné i z koordinací a finančních důvodů. Policejní prezidium ČR již řadu let spolupracuje s Armádou ČR, a právě díky tomu lze závody konat na Libavě.

„Víte, ono to stojí a padá s letitými přátelskými vztahy s lidmi,“ říká ředitel závodu, vrchní policejní rada JUDr. Čestmír Šašek z Policejního prezidia. „Nebýt velitele Vojenského výcvikového prostoru Libavá, plukovníka Veleka, stěží bychom dokázali

Činnost odstřelovače vnímá veřejnost, zejména v posledních desetiletích, především prostřednictvím akčních filmů, kde se s malými odchylkami opakuje tentýž scénář: odstřelovač zaujme pozici (zpravidla na vyvýšeném místě), divákově oko vidí přes záměrnou osnovu sledovaný cíl, padne rána a situace je vyřešena. Realita práce odstřelovače je ve skutečnosti dost odlišná.

v přijatelných podmínkách zajistit ubytování, stravování a celkové zázemí pro podobný závod. S kontakty s odstřelovači – zejména z anglosaských zemí – nám pomáhá veterán z vietnamské války Fernando Rondon, instruktor odstřelovačů ve Spojených státech. Ten je takovou, řekl bych, dobrou duší závodu. Letos jsme museli omezit počet domácích účastníků, abychom umožnili větší účast zahraničních střelců. Máme tu 104 soutěžících, z nichž šedesát je ze zahraničí. Přijeli odstřelovači z Německa, Belgie, ze Spojených států, z Velké Británie, Ruské federace, Rumunska, ze Slovenska, z Bulharska, Ukrajiny, Portugalska, Polska a z Litvy. Ačkoliv je funkce policejního odstřelovače především mužská doména, máme zde letos také dvě ženy.“

Pojem závody je automaticky spojován se sportovním utkáním. Práce policejních odstřelovačů je ale natolik specifická, že prosté sportovní vyhodnocení startujících by komplexně nevystihlo smysl závodů. Není zde podstatné hledat, najít a vyhodnotit nejlepšího z nejlepších. Důležitějším momentem těchto závodů je setkání se zahraničními kolegy a výměna zkušeností. Jsou zde naši (i vojenští) odstřelovači, kteří působí v zahraničních misích, ať již v Iráku nebo v Afghánistánu, a během svých působení v misích se seznámili s odstřelovači z policejních jednotek jiných států. Tady na Libavě se s nimi zase potkali, ale za jiných okolností. Podobná setkání mají pro tuto

Fernando Rondon – veterán mezi odstřelovači

práci, stejně jako v jiných oborech, velký význam. Přináší vzájemnou výměnu zkušeností a poznatků. Na druhé straně – pro odstřelovače, kteří nejezdí do zahraničí, je takovýto závod obrovskou zkušeností, včetně navázání řady kontaktů s kolegy z oboru. Podobné přátelské kontakty pak mnohdy pomáhají rychleji vyřešit řadu dílčích problémů, které tato práce přináší. Za roky, co se tato akce pořádá, se zde setkávají známí prakticky z celého světa. To má asi větší význam než vítězství v soutěži.

Závody probíhaly na střelnici Daskabát a počasí bylo nepředvídatelné. První den se start závodů musel vzhledem k silnému dešti posunout. Ani tak nebylo jasné, jaký průběh bude den mít. Na Libavě je počasí neodhadnutelné. Většinou střelců dělal problémy vítr, který má při střelbě na dlouhé vzdálenosti relativně obrovský vliv na dráhu střely a přesnost zásahu. Jeho směr se na střelnici neustále měnil. Navíc zcela jiným směrem a s jinou intenzitou vanul na

Seznámení s terči

„Předem nevědí, na jakou vzdálenost budou střílet,“ říká plukovník JUDr. Čestmír Šašek (vpravo)

se účastníci mohli seznámit teprve krátce před zahájením střelby jednotlivých střeleckých úloh. Nemohli si tedy předem připravit zbraně, respektive optické zaměřovače pro střelbu na určitou vzdálenost.

Po zalehnutí na střelecká stanoviště následovala krátká ukáзка vztyčených terčů a po jejich skrytí byly terče na povel řídicího střelby opět vztyčeny. To už běžel časový

limit, během něhož musel každý odstřelovač odstřílet danou položku. Závodníci museli počítat s tím, že budou střílet na vzdálenosti přes 300 metrů, ale také na 40 nebo 90 metrů. V praktických situacích také nemá odstřelovač možnost si sám zvolit palebnou vzdálenost, takže nebyl důvod, aby organizátoři sestavili závod pouze ze střelby na základní vzdálenosti 100, 200 či 300 metrů.

V průběhu obou dní, kdy se závod střílel,

bylo počasí vrtkavé. Drobný déšť střídaly poryvy větru a občas se prodralo slunce. Většině soutěžících ale měnící se podmínky zjevně starosti nedělaly. S tím se musí počítat. „Taky sem nepřišli na dovolenou,“ komentuje počasí JUDr. Šašek. Každý ze střelců se v průběhu závodu soustředil na podání maximálního výkonu, ale nervozita nikde vidět nebyla. Taky by ji někdo u elitních střelců stěží očekával.

Po organizační stránce měl 9. ročník vysoce profesionální úroveň a v průběhu závodu nevznikl problém, který by neměl rychlé řešení.

MÝTY A REALITA

V povědomí většiny lidí je zafixována představa, že policejní odstřelovač – na rozdíl od armádního – většinou zasahuje na poměrně krátké vzdálenosti vzhledem k charakteru jeho nasazení v prostředí městských aglomerací. Skutečnost je taková, že vzdálenosti, na které musí být odstřelovač připraven, jsou velmi proměnlivé a v souvislosti s trendem teroristických útoků je třeba počítat s jeho nasazením například v prostoru letištních drah apod.

Zcela mylná je také představa, že odstřelovač musí být především vynikající střelec. Není to zcela pravda. Špičkový sportovní střelec nemusí být vhodným kandidátem na funkci odstřelovače. Samozřejmým požadavkem je výborná fyzická kondice, zájem o tuto práci, ale hlavním kritériem výběru je mentální a psychická úroveň. Pro tuto činnost jsou lidé vybíráni především podle náročných psychologických kritérií a jejich střelecká zdatnost není vyhodnocována jako prioritní. Jedním z nejdůležitějších požadavků na výkon této funkce je monitorovací schopnost, jelikož odstřelovači jsou nasazováni do řady policejních akcí, při jejichž přípravě před vlastním zákrokem je místo zásahu důkladně monitorováno, aby bylo možno vyhodnotit veškeré aspekty, jež mohou průběh akce ovlivnit. V akci potom primárně působí jako pozorovatelé, skutečně jako „prodloužené oko“ velitele zásahu.

Každý odstřelovač má mimo tuto funkci svoje každodenní zaměstnání v rámci policejní složky. Prakticky každý měsíc je však nasazen do akce jako odstřelovač, ať již se jedná o zásahy v rámci boje proti organizovanému zločinu, nebo o akce, u nichž by laik přítomnost policejního odstřelovače vzhledem k situaci ani nepředpokládal.

Odstřelovač – žena?

Málokoho napadne, že by žena mohla vykonávat práci policejního odstřelovače. Letošního 9. ročníku Mezinárodních závodů policejních odstřelovačů se však zúčastnily hned dvě a jednou z nich byla 27letá **Alexandra Šťavíková** z oblastního ředitelství Cizinecké a pohraniční policie v Brně. Příležitost položit jí pár otázek jsme si nenechali ujít.

Co vás k této práci přivedlo?

My to máme tak trochu v rodině, táta je policista, takže jsem se zbraněmi přicházela do styku od mládí. Po škole jsem nastoupila k cizinecké policii a když jsem se dozvěděla o možnosti dělat práci policejního odstřelovače, přihlásila jsem se. Byla jsem přijata, byť jsem to nečekala. Dělam to teprve tři čtvrtě roku, takže sbírám zkušenosti

palebné čáře, kde si každý měřil jeho sílu a směr, a jiným v místech, kde stály terče, ať již to bylo 200 nebo 450 metrů daleko. S tím vším ale musí odstřelovač počítat.

Filozofie celého závodu byla postavena na vytvoření podmínek, jež se nejvíc přibližují policejní práci odstřelovačů. Tedy žádný komfort, střelba bez ohledu na povětrnostní podmínky a předem neznámé vzdálenosti střelby a charakter terčů. S nimi, se vzdáleností a bodovým systémem vyhodnocování

*Bez určení
povětrnostních
podmínek
to nejde*

*Se závadou
na zbrani
se musí počítat*

a rozkoukávám se. Tady na závodech jsem tudíž pochopitelně poprvé. Je to pro mě nové a považuji to za obrovskou příležitost k získání poznatků, které bych asi jinde nezískala. Konkurence je tu veliká.

Jak vás přijali kolegové? Předpokládám, že jste na různých ustlání neměla...

Samozřejmě si mě dobírali, utahovali si ze mne. Když ale viděli, že dokážu to, co oni, tak to vzdali. Ale stěžovat si na ně nemůžu. Vždycky mi poradili a máme po profesní stránce výborné vztahy... Můj muž pracuje ve zcela jiné profesi, ale vůbec mu to nevadí. Přátelé sice nad tím zpočátku kroutili hlavou, ale pak si asi zvykli. Dneska už jim to ani nepřijde.

Jak dlouho byste tuhle práci chtěla dělat?

To nemůžu dopředu vědět. Jsem teprve na začátku. Samozřejmě, že bych u téhle profese chtěla vydržet. To ale závisí na mnoha okolnostech. Nejen na mně. Jediné, co pro to můžu udělat, že budu na sobě pra-

Počasí letos opravdu nepřálo...

covat. Dál se uvidí.

S čím střílíte?

Mám finskou pušku Sako TRG-22 a jsem s ní spokojená.

Dokážete si představit, že byste musela skutečně zasáhnout?

Takhle nad tím nepřemýšlím. Pokud by taková situace nastala, brala bych to jako úkol, který je třeba splnit. Nebyla jsem v takové situaci, takže si podobné představy nepripouštím.

Policejní odstřelovači netouží po publicitě, to ani k jejich práci nepatří. Jejich svět je poněkud jiný než u běžného občana, byt' prožívají stejné starosti a každodenní problémy jako každý z nás. V běhu všedních dní si málokdo uvědomí, že může nastat situace, kdy koordinovaná profesionální práce policejního odstřelovače zachrání životy nevinných, nic netušících lidí.

Dodejme, že pokusy pořádat závody tohoto charakteru byly v Rakousku, ale vzhledem k finanční a organizační náročnosti to organizátoři vzdali. Dnes se podobné závody v Evropě pořádají jen u nás a v Maďarsku. Ostatně po skončení v Libavě se všichni přesunuli právě tam. Podařilo se zkoordinovat časový harmonogram tak, aby závody na sebe navazovaly, protože účast na dvou závodech v rozpětí několika měsíců by pro většinu účastníků vzhledem k jejich pracovnímu nasazení byla nemožná.

**Jan SKRAMOUŠKÝ
Foto Jiří NOVÁK**

*Policejní odstřelovači netouží
po publicitě...*

